

Dosarul nr. 3ra-1237/23
2-23166782-01-3ra-21122023

Prima instanță: Judecătoria Anenii Noi, sediul Central (O. Fiodorov)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Negru, I. Dutca, E. Palanciuc)

ÎNCHEIERE

22 decembrie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Aliona Miron
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Consiliul Electoral de Circumscripție raională Anenii Noi nr. 4,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Ludmila Ceaglic împotriva Consiliului Electoral de Circumscripție raională Anenii Noi nr. 4 privind anularea hotărârii din 19 noiembrie 2023 a Consiliului electoral de circumscripției electorale raionale Anenii Noi nr. 4 și obligarea examinării fondului contestației și emiterea actului administrativ privind infirmarea rezultatelor alegerilor generale locale pentru funcția de Primar în localitatea Calfa, raionul Anenii Noi cu solicitarea de aplicare a prevederilor art. 176 din Codul electoral,

împotriva deciziei din 15 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 22 noiembrie 2023 Ludmila Ceaglic a înaintat acțiune în instanța de judecată împotriva Consiliului Electoral de Circumscripție raională Anenii Noi nr. 4, privind anularea hotărârii nr. 27/1 din 19 noiembrie 2023 a Consiliului electoral de Circumscripție Electorală raională Anenii Noi nr. 4 și obligarea examinării fondului contestației și emiterea actului administrativ privind infirmarea rezultatelor alegerilor generale locale pentru funcția de Primar în localitatea Calfa, raionul Anenii Noi cu solicitarea de aplicare a prevederilor art. 176 din Codul electoral.

În motivarea acțiunii depuse, reclamanta a indicat că, la 03 noiembrie 2023, Comisia pentru Situații Excepționale a adoptat Dispoziția nr. 92, conform căreia, prin derogare de la prevederile art. 72 alin. (4) și 102 alin. (2) și (5) din Codul electoral, a dispus anularea înregistrării concurenților electorali desemnați de Partidul Politic „ȘANSĂ” în cadrul alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023. Iar conform pct. 1.2. din dispoziția menționată, Comisia Electorală Centrală, prin intermediul consiliilor electorale de circumscripție, urmează să informeze toate birourile electorale ale secțiilor de votare despre măsura adoptată, în vederea aplicării prevederilor art. 72 alin. (4) din Codul electoral.

Conform art. 72 alin. (4) din Codul electoral, dacă concurentul electoral își retrace candidatura sau înregistrarea este anulată după tipărirea buletinelor de vot, în buletin, în dreptul acestuia, biroul electoral al secției de votare aplică ștampila cu mențiunea „Retras”. Iar în legătură cu aceasta și în vederea aplicării uniforme a procedurilor electorale, în temeiul art. 25 lit. c), 27 lit. a) și e), 32, 37 alin. (1) lit. f), 41 lit. h) și 72 alin. (4) din Codul electoral nr. 325/2022 și în scopul executării pct. 1.2. din Dispoziția nr. 92 a Comisiei pentru Situații Excepționale, Comisia Electorală Centrală a hotărât: Dispoziția nr. 92 din 3 noiembrie 2023 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova se aduce la cunoștința consiliilor electorale de circumscripție de nivelul al doilea. La rândul lor, consiliile electorale de nivelul al doilea vor comunica neîntârziat consiliilor electorale de circumscripție de nivelul întâi dispoziția în cauză, precum și prezenta hotărâre, iar cele din urmă vor informa în acest sens birourile electorale ale secțiilor de votare din raza teritorială a acestora, dar nu mai târziu de ora ridicării buletinelor de vot pentru alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023 de la sediul consiliilor electorale de circumscripție. Consiliile electorale de circumscripție și birourile electorale ale secțiilor de votare vor revoca hotărârile ce vizează confirmarea reprezentanților în cadrul acestora și a persoanelor de încredere ale concurenților electorali din partea Partidului Politic „ȘANSĂ”. Birourile electorale ale secțiilor de votare sau, după caz, consiliile electorale care îndeplinesc și atribuțiile biroului electoral al secției de votare: vor aplica, cel târziu până la ora 18:00 a zilei de 04 noiembrie 2023, ștampila cu mențiunea „Retras” în toate buletinele de vot, în dreptul tuturor concurenților electorali din partea Partidului Politic „ȘANSĂ”; vor aplica ștampila cu mențiunea „Retras”, în dreptul concurentului electoral din partea Partidului Politic „ȘANSĂ”, în procesele-verbale pretipărite privind rezultatele numărării voturilor, care se întocmesc de către birourile electorale, precum și în procesele-verbale privind centralizarea rezultatelor votării, care se întocmesc de către consiliile electorale de circumscripție; vor aduce la cunoștința publică informația privind anularea concurenților electorali înregistrați de Partidul Politic „ȘANSĂ” și retrace listele de candidați făcute publice la sediul biroului electoral al secției de votare. Consiliile electorale de circumscripție de nivelul întâi vor informa consiliile electorale de circumscripție de nivelul al doilea, până la ora 14:00 a zilei de 4 noiembrie 2023, despre mersul executării Dispoziției nr. 92 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova și a prezentei hotărâri, iar informația finală o vor comunica până la ora 18:30. Consiliile electorale de circumscripție de nivelul al doilea vor informa Comisia Electorală Centrală, până la ora 15:00 a zilei de 04 noiembrie 2023, despre mersul executării Dispoziției nr. 92 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova și a prezentei hotărâri, iar informația finală o vor comunica până la ora 19:00.

Astfel, reclamanta susține că, gruparea criminală condusă de Ilan Șor și-a schimbat imediat strategia și a susținut un șir de candidați independenți în spatele cărora stă gruparea criminală. Printre aceștia este și candidatul independent Palienco Alexandru. Or, Palienco Alexandru a fost privat de suportul politic al ALDE fiind un afiliat lui Șor și grupării sale, în campania electorală candidatul propulsat de conducătorul grupării criminale Șor a admis coruperea alegătorilor și a distribuit pliante cu încălcarea legii.

În acest context, comunică reclamanta că, a fost depusă o contestație, iar la examinarea contestației a fost depusă o cerere de recuzare, fapt confirmat prin

procesul verbal. Însă, hotărârea contestată a fost adoptată fără examinarea cererii de recuzare, ceea ce constituie un viciu fundamental, care nu poate fi corectat decât prin anularea hotărârii contestate. Or, prin hotărârea Consiliului electoral al circumscripției electorale Calfa nr. 4/4 din 12 noiembrie 2023, contestația depusă de Ludmila Ceaglic a fost respinsă ca tardivă. Iar prin hotărârea/decizia Consiliului electoral al circumscripției electorale raionale Anenii Noi nr. 4 a fost dispus: a admite parțial contestația depusă; a anula hotărârea Consiliului electoral al circumscripției electorale Calfa nr. 4/4 din 12 noiembrie 2023 și se emite o nouă hotărâre de respingere a contestației ca fiind neîntemeiată.

La caz, consideră reclamanta că, organul ierarhic superior, practic a repetat argumentele din actele contestate, a interpretat și aplicat eronat și abuziv prevederile legale, în contradicție cu circumstanțele de fapt și de drept.

Prin urmare, menționează reclamanta că, argumentul precum că prin dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale s-au făcut derogări de la Codul electoral și art. 101 alin. (5) nu mai este aplicabil, este unul ilegal și abuziv.

Astfel, reclamanta consideră că, prin dispoziția contestată s-au făcut derogări de la art. 101 din Codul electoral, iar însuși faptul asumării de către consiliul electoral a drepturilor unor organe electorale - această s-a substituit acestora, astfel îi sunt direct aplicabile prevederile art. 101 alin. (5) Cod electoral.

În acest context, susține reclamanta că, în cazul în care este păstrată abordarea organelor electorale, va fi grav afectat principiul accesului la justiție și a unui proces echitabil și recurs efectiv garantat de art. 6 și 13 al CEDO. Or, nu poate fi vorba despre garantarea unui veritabil acces la justiție și asigurarea unor căi efective de atac (un remediu efectiv), dacă fără motive plauzibile din punct de vedere practic în cazul în care, din motive abuzive și nejustificate, un concurent electoral favorizat abuziv în alegeri și care contestă această decizie și se continuă să se judece pe cale judecătorească, este limitat în dreptul său de a contesta pe cale administrativă și judecătorească acțiunile organelor electorale cu privire la drepturile sale electorale, cu privire la garantarea unor alegeri libere etc.

Astfel, reclamanta constată relevanța prevederilor internaționale menționate supra cu privire la cazul examinat. Or, refuzul de a examina în fond contestația și declararea acesteia inadmisibilă de toate organele electorale îngrădește dreptul la un proces echitabil, acces la justiție și recurs efectiv.

Totodată, reclamanta indică că, organul electoral era obligat să examineze contestația în fond o dată cu procedura de confirmare/infirmare a alegerilor în circumscripția corespunzătoare, iar refuzul nejustificat impune anularea actului administrativ cu emiterea unei noi soluții de organul ierarhic superior.

Mai mult ca atât, atrage atenția reclamanta că eliminarea candidaților prin aplicarea ștampilei „Retras” s-a efectuat abuziv până la soluționarea contestațiilor depuse și contrar prevederilor art. 101 alin. (5) din Codul electoral, care prevede suspendarea de drept a oricăror hotărâri de acest gen.

Astfel, consideră reclamanta că, prin aceste acțiuni, Consiliul electoral a încălcat flagrant prevederile art. 6, 10, 11, 13, 14, 15 și 3 protocolul 1 al CEDO, precum și art. 2, 6, 32, 38, 41 și 54 din Constituția Republicii Moldova, Legea privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, Codul electoral, depășindu-și grav competența.

În acest context, indică reclamanta că, conform hotărârii contestate se fac derogări inadmisibile de la prevederile Codului electoral, iar prin ignorarea tuturor procedurilor legale cu privire la sancționarea unui concurent electoral și anularea înregistrării acestuia, Ceaglic Ludmila, este afectată grav și i se încalcă drepturile fundamentale la alegeri libere și dreptul de a fi ales, principii garantate de jurisprudența națională și internațională.

Prin urmare, reclamanta consideră că, i s-a încălcat drepturile garantate de art. 6 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului. Totodată, în cazul în care autoritățile au depistat cazuri de corupere a alegătorilor sau finanțare ilegală, trebuiau să ia măsuri individuale pe fiecare caz în parte în baza probelor iar persoanele vinovate să fie trase la răspundere, în loc să investigheze fiecare caz separate.

Totodată, susține reclamanta că, autoritatea nu a motivat în ce măsură competențele ordinare ale executivului sau regulatorului electoral, sunt insuficiente pentru depășirea riscurilor presupuse și menționate în contextul situației de criză și în ce măsură derogarea de la lege și preluarea competențelor unui organ autonom poate compensa deficiența în discuție. Or, nu a existat nicio motivare care să reflecte standardul proporționalității, în privința restricțiilor privind dreptul de a fi ales, libertatea de expresie, dreptul la informare, drepturi violate din dispoziția contestată.

Prin urmare, susține reclamanta că, este pur și simplu incredibil și de neimaginat cum a reușit pârâtul să manipuleze și să inventeze fapte presupuse ilegale și legătura cu Ludmila Ceaglic, fără nici o probă directă sau indirectă, doar bazându-se pe percepții și deducții proprii, precum și pe unele informații false și abuzive din partea unor autorități de stat care sunt supuse politic unui concurent electoral. Iar în acest sens, dreptul la alegeri libere este strâns legat de alte două principii fundamentale protejate de Constituție și Convenția Europeană – dreptul la libera exprimare a opiniei și dreptul la libertatea de asociere.

În acest context, reține reclamanta că, nu pot exista alegeri libere dacă nu este posibil de a partaja liber idei și de a se asocia în vederea participării libere la alegeri. Or, este evident că prin interzicerea unui cerc larg de persoane de a candida în cadrul alegerilor se încalcă nu doar dreptul de a fi ales dar și dreptul de asociere, or cel care nu poate candida nu poate nici să se asocieze cu un partid pe lista căruia să candideze.

Astfel, constată reclamanta depășirea cadrului constituțional prevăzut la art. 41 din Constituție dar și la art. 11 din CEDO. Or, în conformitate cu art. 98 alin. (1) și (3) din Codul electoral, în ordinea procedurii contenciosului administrativ, instanțele de judecată competente examinează acțiunile în domeniul electoral după cum urmează: curțile de apel soluționează cererile de apel împotriva actelor judecătorești emise de judecătorii în cadrul litigiilor electorale. Iar alineatul (2) al art. 98 din Codul electoral, prevede că, acțiunea în contencios administrativ înaintată la instanța de judecată competentă se examinează în conformitate cu prevederile prezentului cod și ale Codului administrativ.

Totodată, reclamanta reiterează că, conform art. 101 alin. (6) și (7) din Codul electoral, instanțele judecătorești adoptă și pronunță hotărâri și decizii, precum și emit încheieri în conformitate cu prevederile Codului administrativ și ale Codului de procedură civilă. Actele judecătorești emise în condițiile prezentului capitol sunt definitive și executorii din momentul pronunțării, cu excepția cazurilor de suspendare a executării acestora.

Mai mult ca atât, funcționarii electorali, observatorii, precum și asociațiile obștești care au solicitat acreditarea observatorilor pot depune contestații împotriva organului electoral care le-a aplicat sancțiunile prevăzute de art. 102 alin. (6) și (8). În aceste cazuri, legalitatea hotărârii se contestă la organul electoral ierarhic superior. Contestatarii depun cererea și/sau participă la procedura de examinare a contestațiilor personal sau prin intermediul reprezentanților împuterniciți în condițiile Codului administrativ sau, după caz, ale Codului de procedură civilă. În cadrul organelor electorale, depunerea cererii și/sau participarea la procedura de examinare a contestațiilor se stabilește în baza hotărârilor aprobate de Comisia Electorală Centrală.

La fel, indică reclamanta că, conform prevederile art. 27 lit. g) din Codul electoral, în perioada electorală, Comisia Electorală Centrală are următoarele atribuții: în baza datelor prezentate de Agenția Servicii Publice, publică lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegeri.

Articolul 98 alin. (1) pct. 1) și alin. (2) din Codul electoral, stabilește că, în ordinea procedurii contenciosului administrativ, instanțele de judecată competente examinează acțiunile în domeniul electoral după cum urmează judecătoriile în primă instanță soluționează contestațiile împotriva acțiunilor/inacțiunilor și a hotărârilor organelor electorale după efectuarea procedurii de examinare a cererii prealabile. Acțiunea în contencios administrativ înaintată la instanța de judecată competentă se examinează în conformitate cu prevederile prezentului cod și ale Codului administrativ.

În temeiul art. 91 alin. (2), (2), (3) și (3¹), (4) din Codul electoral, contestațiile depuse în condițiile prezentului cod se examinează de către organele electorale, respectându-se ierarhia acestora.

Astfel, menționează reclamanta că, în cazurile stabilite de prezentul cod, precum și de alte acte normative, contestațiile se examinează de către alte organe (autorități) în limita competențelor atribuite. În sensul alin. (2), legalitatea actelor administrative ale organului electoral emitent, precum și acțiunile/inacțiunile acestuia se contestă direct la organul electoral ierarhic superior. După respectarea procedurii prealabile, decizia organului electoral emitent, după caz, decizia organului electoral ierarhic superior în partea adoptării unei noi soluții pe marginea cererii prealabile se contestă direct în instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află organul electoral respectiv.

Prin derogare de la prevederile alin. (2) și (3) din prezentul articol, în cazul depunerii unor contestații cu privire la deciziile organelor electorale emise în conformitate cu prevederile art. 68 alin. (5¹), nu este necesară respectarea procedurii prealabile. Contestațiile prevăzute la alin. (1) lit. b) se depun la organul electoral care a înregistrat, a acreditat sau a confirmat ori urmează să înregistreze, să acrediteze sau să confirme subiecții electorali ale căror acțiuni/inacțiuni se contestă. Deciziile organului electoral pe marginea acestor contestații se contestă în condițiile alin. (3).

Astfel, reține reclamanta că, un alt viciu fundamental rezidă în faptul că lipsește contrasemnarea actului administrativ contestat sub sancțiunea nulității absolute.

Prin hotărârea din 24 noiembrie 2023 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central s-a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, instanța de fond a constatat că Ludmila Ceaglic revendică infirmarea rezultatelor alegerilor generale locale pentru funcția de Primar în localitatea Calfa, raionul Anenii Noi cu solicitarea de aplicare a prevederilor art. 176 din Codul electoral, invocând cu titlu de temei faptul că candidatul independent Alexandru Palienco ar fi avut tangență cu partidul finanțat de Ilan Șor „ȘANSA” care a fost exclus din cursă prin dispoziția nr. 92 din 03 noiembrie 2023 emisă de Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.

În acest sens, instanța de judecată a menționat că reieșind din norma art. 56 din Codul electoral, faptul finanțării ilegale a partidului/candidatului independent urma a fi sesizat cu cerere organul electoral competent în vederea confirmării stării de fapt invocate și examinării de organul competent – comisia electorală centrală de circumscripție. La caz, însă Ludmila Ceaglic nu a sesizat organele competente cu referire la careva acțiuni ilegale admise de candidatul independent Alexandru Palienco în timpul campaniei electorale și nici în ziua alegerilor, ci numai după alegeri când a sesizat că acesta este candidatul care a luat numărul majoritar de voturi.

Instanța de judecată a menționat că art. 96 alin. 1 din Codul electoral indică expres, că fiecare contestatar probează faptele pe care își întemeiază pretențiile formulate și este responsabil de veridicitatea și calitatea probelor prezentate, la caz Ludmila Ceaglic neanexând probe (ex: imagini foto/video) care să probeze circumstanțele expuse în contestația sa.

Instanța de judecată nu a reținut argumentul în susținerea contestației, precum că candidatul independent Alexandru Palienco ar fi fost sponsorizat de partidul ȘANSA exclus din cursa electorală, prin faptul că candidatul acestui partid ar fi îndemnat alegătorii săi să voteze în favoarea candidatului Alexandru Palienco, or, codul electoral nu sancționează acest fapt, iar chestiunea finanțării ilegale este expres reglementată în art. 54 din Codul electoral.

Instanța de judecată a concluzionat că, Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală raională Anenii Noi nr. 4 la adoptarea hotărârii contestate, a respectat principiul legalității, egalității de tratament, a bunei-credințe, eficienței, proporționalității, motivării, comprehensibilității și transparența acțiunilor autorităților publice, comunicării și audierii în cadrul procedurii administrative, care sunt reglementate în Codul administrativ, hotărârea contestată fiind motivată în conformitate cu normele legale expuse în hotărâre, or, sunt indicate argumentele care sunt bazate pe o cercetare amplă a materialelor cauzei și a probelor acumulate în raport cu poziția părților în procedura administrativă.

La 27 noiembrie 2023, Ludmila Ceaglic, a depus apel motivat împotriva hotărârii menționate, solicitând casarea hotărârii din 24 noiembrie 2023 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central, cu emiterea unei noi decizii cu privire la admiterea acțiunii.

Prin decizia din 15 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a casat integral hotărârea din 24 noiembrie 2023 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central și s-a emis o nouă decizie cu privire la admiterea parțială a acțiunii depuse de Ceaglic Ludmila împotriva Consiliului Electoral de Circumscripție raională Anenii Noi nr.4.

S-a anulat hotărârea nr. 127 din 19 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral de Circumscripție raională Anenii Noi nr. 4 în partea respingerii contestației depuse de candidatul la funcția de primar în Circumscripția electorală comunală Calfa nr. 4/4

Ceaglic Ludmila, privind declararea nulității alegerilor locale generale în Circumscripția electorală comunală nr. 4/4 Calfa, anularea înregistrării candidatului independent la funcția de primar Palienco Alexandru și excluderea acestuia din cursa electorală, desfășurarea turului doi de alegeri în circumscripția menționată.

S-a obligat Consiliul electoral de circumscripție electorală raională Anenii Noi, nr. 4 să examineze contestația depusă de către Ceaglic Ludmila la 09 noiembrie 2023.

În rest acțiunea s-a respins, ca neîntemeiată.

Prin încheierea din 15 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a corectat greșeala admisă în dispozitivul deciziei din 15 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău cu indicarea corectă a actului administrativ ce se contestă și se anulează și anume „Hotărârea nr. 27/1 din 19 noiembrie 2023 emisă de Consiliul Electoral de Circumscripție raională Anenii Noi nr. 4 în partea în care s-a respins ca neîntemeiată contestația depusă de candidatul la funcția de primar în Circumscripția electorală comunală Calfa nr. 4/4 Ceaglic Ludmila” și nu „Hotărârea nr. 127 a Consiliului Electoral de Circumscripție raională Anenii Noi nr. 4 din 19.11.2023” (f.d. 121-122).

Pentru a decide astfel instanța de apel stabilind starea de fapt și de drept, verificând în raport cu prevederile cadrului legal pertinent legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, a conchis că prima instanță nu a constatat și nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

Instanța de apel a constatat că instanța de fond neîntemeiat a conchis că contestația, fiind examinată, just a fost respinsă ca neîntemeiată. Întrucât, după cum rezultă din textul hotărârii nr. 27/1 din 19 noiembrie 2023, în partea în care s-a respins ca neîntemeiată contestația depusă de candidatul la funcția de primar în Circumscripția electorală comunală Calfa nr. 4/4 – Ciaglic Ludmila, Consiliul Electoral de Circumscripție raională Anenii Noi nr. 4, a emis actul administrativ nominalizat, însă, fără a face trimitere și a invoca motivele, circumstanțe și probele concrete în privința lui Ceaglic Ludmila, ce au dus la emiterea hotărârii de respingere a contestației. Or, art. 118 alin. (1)-(3) Cod administrativ, indică că, motivarea este operațiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esențiale de drept și de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Din motivarea deciziilor discreționare trebuie să poată fi recunoscute și punctele de vedere din care autoritatea publică a reieșit la exercitarea dreptului discreționar. Motivarea trebuie să se refere și la argumentele expuse în cadrul audierii.

Astfel, dacă este sau nu potrivită hotărârea nr. 27/1 din 19 noiembrie 2023, în partea în care s-a respins ca neîntemeiată contestația depusă de candidatul la funcția de primar în Circumscripția electorală comunală Calfa nr. 4/4 – Ciaglic Ludmila, privind declararea nulității alegerilor locale generale în Circumscripția electorală comunală nr. 4/4 Calfa, emisă de Consiliul Electoral de Circumscripție raională Anenii Noi nr. 4, cu scopul legitim, nu poate fi apreciată din lipsa motivării, ce urma a fi indicată de către Consiliul electoral al circumscripției electorale raionale Anenii Noi nr. 4, în procedura administrativă conform art. 22 și 87 din Codul administrativ. Totodată, scopul nu trebuie numai expus, dar și motivat, fapt care nu este reflectat în actul administrativ contestat în conformitate cu prevederile art. art. 31, 118 alin. (1) – (3) din Codul administrativ.

În acest context, instanța de apel a atestat că, instanța de fond neîntemeiat a conchis privind legalitatea actului administrativ individual defavorabil, or, indicarea normei legal ce prevede termenul de depunere a contestației, nu poate fi apreciată ca o motivare corespunzătoare a soluției adoptate, care să corespundă principiului transparenței și comprehensibilității. Ceea ce denotă încălcarea normelor de drept care reglementează procedura de emitere a actelor administrative.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că, în cauza dată sunt întrunite temeiurile de ilegalitate a hotărârii nr. 27/1 din 19 noiembrie 2023, în partea în care s-a respins ca neîntemeiată contestația depusă de candidatul la funcția de primar în Circumscripția electorală comunală Calfa nr. 4/4 – Ciaglic Ludmila, emisă de Consiliul Electoral de Circumscripție raională Anenii Noi nr. 4, obligând Consiliul electoral de Circumscripție Electorală raională Anenii Noi, nr. 4 să examineze contestația depusă de către Ceaglic Ludmila în data de 09 noiembrie 2023.

Cu privire la pretențiile reclamantei privind obligarea emiterii actului administrativ privind infirmarea rezultatelor alegerilor generale locale pentru funcția de Primar în localitatea Calfa, raionul Anenii Noi cu solicitarea de aplicare a prevederilor art. 176 din Codul electoral, instanța a conchis că acestea urmează a fi respinsă ca neîntemeiată, deoarece inițial urmează a fi examinată contestația depusă de către Ludmila Ceaglic, iar în cazul admiterii aceasta nu va fi lipsită de dreptul de a formula o asemenea solicitare.

La 18 decembrie 2023, Consiliul Electoral de Circumscripție raională Anenii-Noi nr. 4 a depus recurs nemotivat, ulterior a depus recurs motivat împotriva deciziei din 15 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând anularea deciziei contestate, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie menținută hotărârea primei instanțe.

În motivarea recursului, a reiterat că despre ședința de judecată reprezentantul recurentului a fost informat cu mai puțin de 24 ore, astfel fiindu-i creat un real impediment de asigurare a prezenței părților în ședința de judecată, or dânsul este unica persoană care reprezintă Consiliul Electoral de Circumscripție raională Anenii-Noi nr. 4 în instanțele de judecată, iar în perioada 13–15 decembrie 2023 s-a aflat în concediu medical. Prin urmare, la examinarea fondului cauzei de către instanța de apel partea nu a fost prezentă, fapt ce contravene prevederilor Codului administrative și lezează drepturile părților la un proces echitabil, cât și interesele concurentului electoral, candidatul independent Palienco Alexandru.

Menționează recurentul că la emiterea deciziei, instanța de apel nu a identificat actul administrativ emis, deoarece de către Consiliul Electoral de Circumscripție raională Anenii-Noi nr. 4, la 19 noiembrie 2023 a emis o hotărâre sub nr. 27/1, care creează incertitudine în aplicarea corectă a deciziei din 15 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Suplimentar a invocat că, decizia instanței de apel este arbitrară, fiind bazată în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, depășindu-și limitele conferite de legiuitor la examinarea cererii de apel, în contextual în care apelanta nu a invocat faptul lipsei motivării hotărârii.

Indică că, instanța de apel nu a identificat greșeli de procedură sau chestiuni de aplicarea corectă a dreptului material, ci a indicat asupra lipsei motivării actului administrativ prin prisma art. 118 din Codul administrative, însă, Consiliul Electoral de Circumscripție raională Anenii Noi nr. 4 a apreciat contestația din 09 noiembrie

2023 ca fiind admisibilă și a examinat-o în fond, în motivarea hotărârii indicând probele care au stat la baza emiterii acesteia. Prin urmare, reiterează că la etapa de adoptare a Hotărârii nr. 27/1 din 19 noiembrie 2023, Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală raională Anenii Noi nr. 4, la 19 noiembrie 2023, a asigurat prezența părților în ședință publică, a reținut argumentele de drept și de fapt care au fost invocate de către părți, a examinat admisibilitatea, dovezile prezentate de părți și a emis o hotărâre argumentată.

Totodată la depunerea cererii de apel, Ludmila Ceaglic nu a invocat lipsa motivării hotărârii, ci deopotrivă a repetat exact conținutul contestației înaintate în instanța de fond numai cu schimbarea statutului din reclamant în apelant. Cererea de apel înaintată de Ludmila Ceaglic, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată care au fost analizate de către prima instanță și au fost apreciate corespunzător, iar instanța de apel din oficiu s-a expus asupra lipsei motivării actului contestat deși apelantul nici nu a invocat acest fapt, prin ce a depășit limitele examinării cererii de apel.

În conformitate cu art. 95 alin. (1) din Codul electoral, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

Alineatul 8 al aceluiași articol stipulează că, înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin. (1).

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată public la 15 decembrie 2023, și conform extrasului din poșta electronică dispozitivul deciziei a fost notificat recurentului la 15 decembrie 2023 (f.d. 123).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă prin poșta electronică la 18 decembrie 2023 (f.d. 124).

La 22 decembrie 2023 Ceaglic Ludmila a depus referință la cererea de recurs, menționând că soluția instanței de apel este întemeiată și legală și solicitând ca recursul depus de către Consiliul Electoral de Circumscripție raional Anenii Noi nr.4 să fie declarat inadmisibil.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Consiliul Electoral de Circumscripție raională Anenii Noi nr. 4, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 245¹ alin. (1) și (3) din Codul administrativ, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

- e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;
- f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin. (1) lit. d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

În sensul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. a¹) că, recursul se declară inadmisibil în special când nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹.

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele precitate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că motivele de casare, invocate în recurs de către Consiliul Electoral de Circumscripție raională Anenii Noi nr. 4, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Consiliul Electoral de Circumscripție raională Anenii Noi nr. 4, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cadrul examinării cauzei, care au fost analizate de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în instanța de apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Consiliul Electoral de Circumscripție raională Anenii Noi nr. 4.

Conform art. 98 alin. (1) pct. 4) din Codul electoral și în conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Consiliul Electoral de Circumscripție raională Anenii Noi nr. 4 se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Aliona Miron

judecătorii

Diana Stănilă

Ion Malanciuc